

Familieorienteret Rusmiddelbehandling

Tina Rathje, Center for Rusmiddelbehandling København

Emner for oplæg

1. Hvad er familieorienteret rusmiddelbehandling?
2. Hvilke erfaringer har vi gjort os i Center for Rusmiddelbehandling København
3. Hvorfor er familieperspektivet vigtigt?
4. Hvad gør misbrug ved børnene?

Hvad er familieorienteret rusmiddelbehandling?

Og hvorfor er det vigtigt?

Traditionel rusmiddelbehandling

Familieorienteret rusmiddelbehandling

Hvorfor familieperspektiv?

1. Fordi misbrug rammer **HELE** familien

2. Fordi der er dokumentation for, at inddragelse af familien gør rusmiddelbehandlingen mere **EFFEKTIV**

Mål med inddragelse af børn/unge

På kort sigt

1. Familien får brudt tabuet og kan tale åbent om rusmiddelproblemerne (fælles sprog)
2. De enkelte familiemedlemmer oplever øgede handlemuligheder (fx nødplan, øget mestringsevne, kan mærke egne behov og sætte grænser)
3. Bedre rolle- og ansvarsfordeling – ansvaret løftes fra barnets skuldre over på de voksne.
4. Barnets følelser, oplevelser og erfaringer bekræftes og normaliseres
5. Barnet får viden om, og støttes i at søge hjælp
6. De voksne omkring barnet får en viden om og en forståelse for, hvordan barnet/den unge påvirkes af rusmiddelproblemet

På langt sigt:

7. Færre børn og unge udvikler psykiske og sociale vanskeligheder og færre udvikler selv misbrug

Grys historie

01:28-11:02

Omlægning → familiefokus

BORGERCENTER VOKSNE

Center for Rusmiddelbehandling København

Rusmiddelbehandling
Hørsholmsgade 20

PAS

Rusmiddelbehandling
Nørre Voldgade 15

Hotellet

Rusmiddelbehandling
Spaniensgade 25

Netværket

Rusmiddelbehandling
Prags Boulevard 55

Højintensive
tilbud

Rusmiddelbehandling
Vigerslev Allé 1A

Familieorienteret
Rusmiddelbehandling
Enghavevej

Rusmiddelbehandling
Ørnevej 33A

Dagcenter
Stæren

Valmuen

Familieorienteret rusmiddelbehandling

Mål: Ingen børn under radaren

Målgruppe: Borgere m tæt kontakt til børn/unge under 25 år

Netværk af børne/familie-sagkyndige

Børnekonferencer på alle enheder

2 Familiepsykologer (TBU satspuljeprojekt)

Arbejdsgruppe og styregruppe

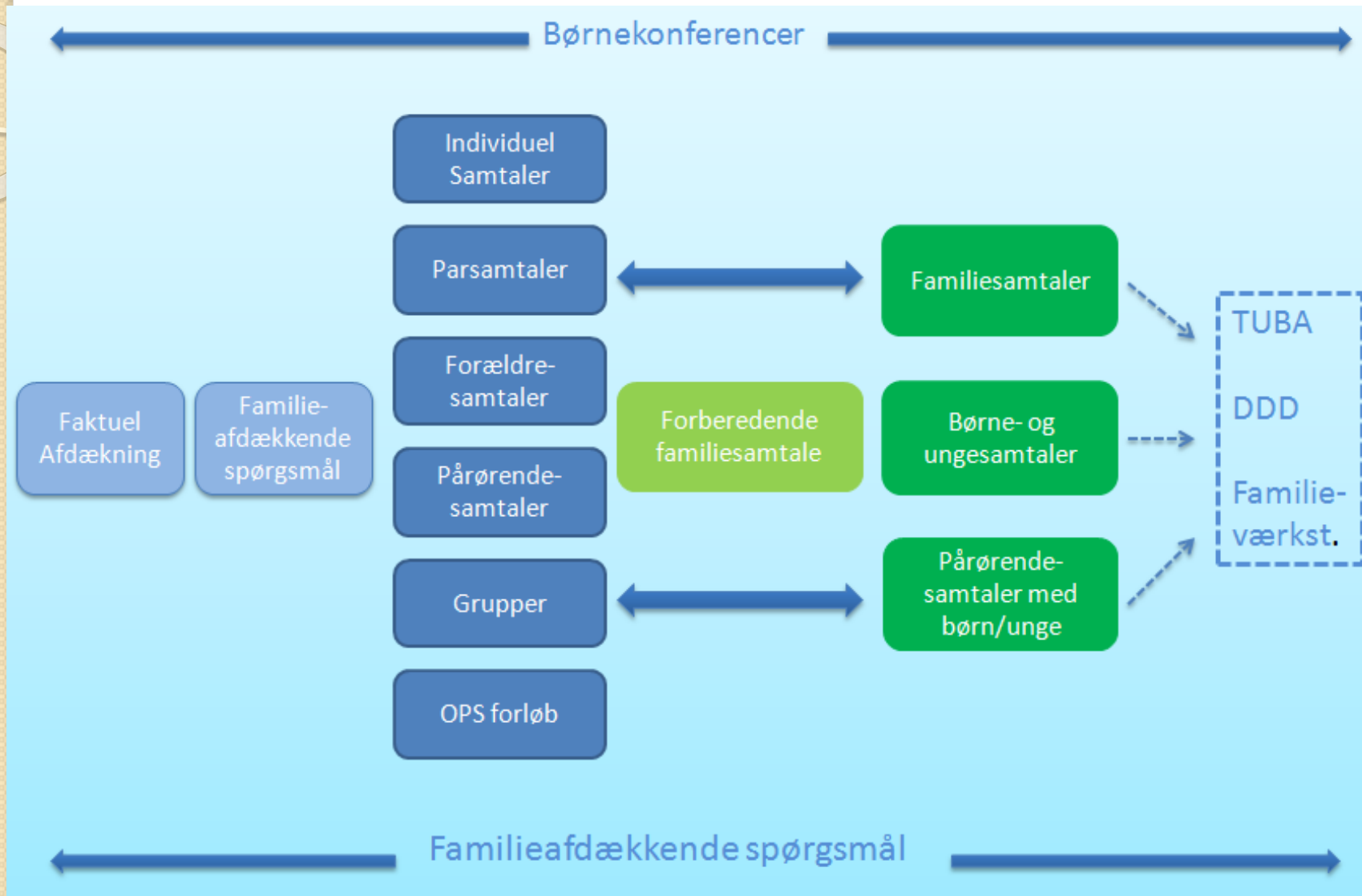
Afdækning + CSC børneformular 3000 / 4700

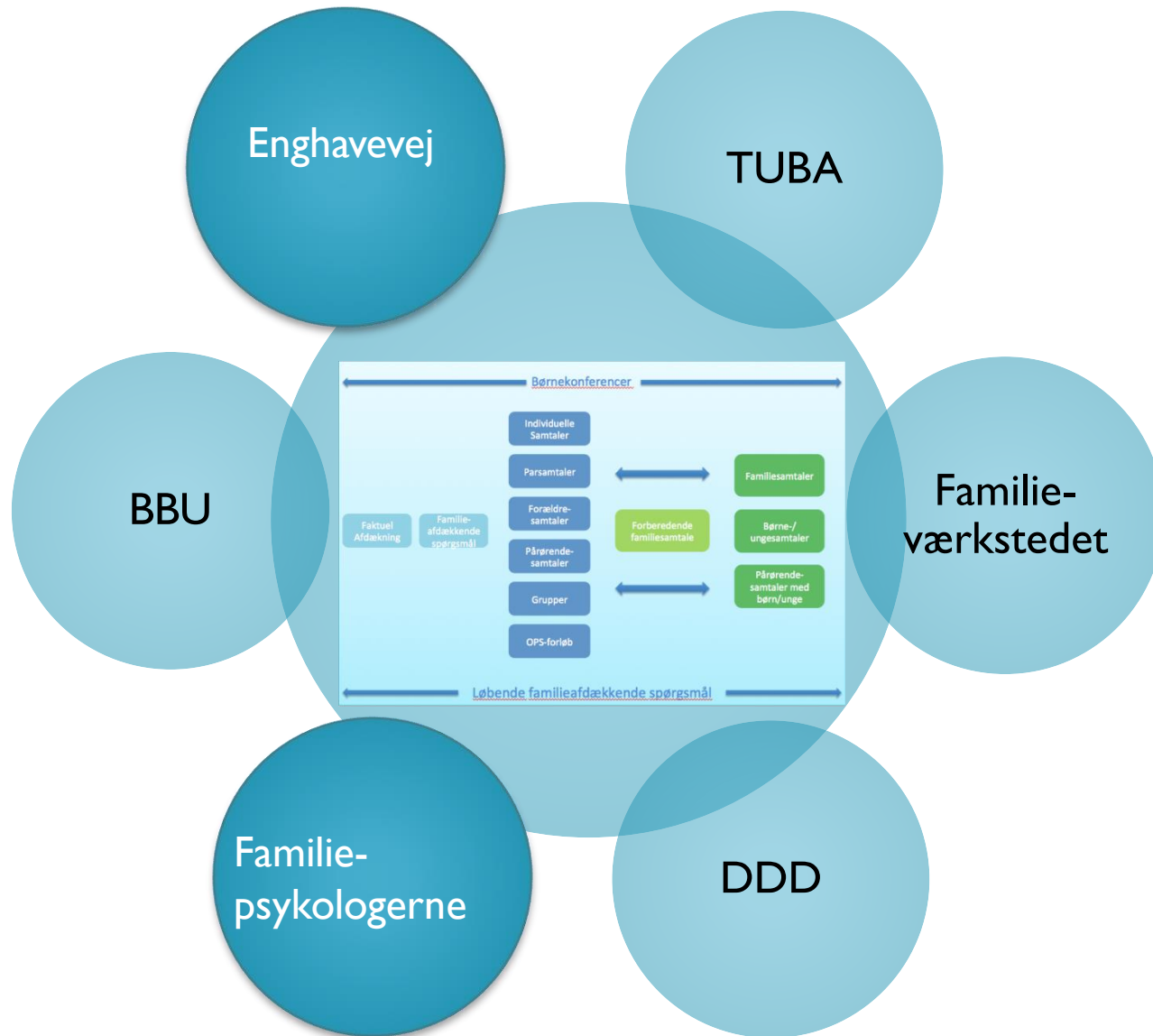
Kompetenceudvikling

Tina Rathje, Center for Rusmiddelbehandling København

Behandlingsmodel for Familieorienteret Rusmiddelbehandling i CRK

Erfaringer og udfordringer ift. implementering

- Ændring af holdninger/kultur → familiefokus
- Fra hvorfor til hvordan
- Der afholdes par-, forældre og familiesamtaler
- Fra ingen → færre børn og unge under radaren
- Implementering midt i en omlægning
- Ressourcer, tid, ansvar, roller?
- Angst og usikkerhed blandt personalet (relationen!!!)
- 10 – 80 – 10
- Langt fra fokus til at barnet/den unge kommer med i behandling
- Hjælpe enten børn eller forældre → både-og

Kender I det?

Hvis jeg spørger ind til børnene, kan det ødelægge relationen og han dropper ud af behandlingen!!!

Han tager kun noget, når ungerne er lagt i seng...

Hun er stabil nu, så der er vel ingen grund til at sætte en masse i gang

Han har et godt job og er velfungerende, så jeg er ikke så bekymret for børnene

Børnene er store... vist nok 14 og 17, så jeg er ikke så bekymret

Børnene er anbragt

Hans kone har ikke noget misbrug, så man behøver vel ikke være så bekymret for børnene

Hun ser kun børnene hver anden weekend, så det er vel ikke så slemt

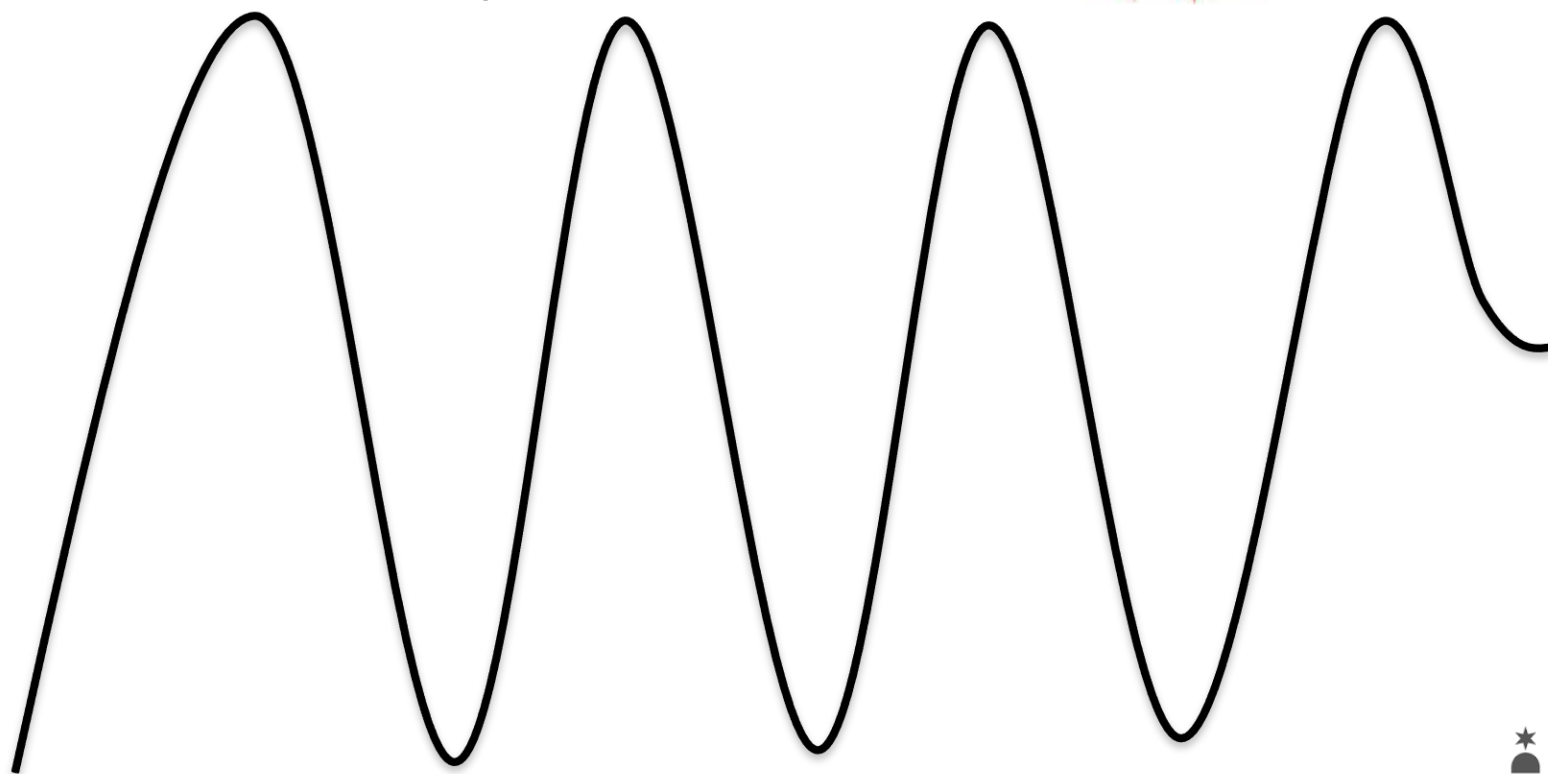

Altid på vagt...

Ædru / stoffri / "stabile" perioder

Druk / stoffer / tilbagefald

11:02-13:06

Formål med behandlingen på Enghavevej

At mindske skadevirkningerne for børnene,
forårsaget af forældrenes problematiske forbrug af rusmidler

Familieorienteret Rusmiddelbehandling Enghavevej

Målgruppe: 60 forældre

- Højrisiko-sager hvor der typisk er et tæt samarbejde med BBU
- Forældre og bonusforældre med hjemmeboende børn på fuld tid eller deltid, hvor der er stor bekymring for børnenes trivsel pga. et problematisk forbrug af rusmidler (alkohol el stoffer).
- Gravide med misbrug eller for nyligt er stoppet
- Kommende fædre med misbrug eller for nyligt er stoppet
- Sikkerhedsplanssager (børnene er anbringelsestruet)
- Pårørende med børn
- 5 afklaringssager hvor der er mistanke om misbrug, men forælderen benægter

Familieorienteret Rusmiddelbehandling Enghavevej

- Helhedsorienteret, tværfaglig og individuelt tilrettelagt
- Inddragelse af børn, familie og netværk
- Tæt opfølgning ved udeblivelser, uregelmæssigheder mm.
- Tæt samarbejde med BBU, familieambulatoriet m.fl.
- Gruppebehandling og pårørendegruppe med særligt fokus på børn
- Socialfaglig behandling/vejledning
- Individuelle samtaler
- Par-, forældre- og familiesamtaler
- Nødplaner
- Evt. Børne- og ungesamtaler
- Pårørendesamtaler
- Overvågede urinprøver
- Medicin og sundhedssamtaler
- Hjemmebesøg mm.

Hvorfor er det skadeligt for børn og unge, hvis forældre er påvirkede af alkohol eller stoffer?

<https://www.youtube.com/watch?v=apzXGEbZht0>

0:25- 02:13 The good, the bad, og the ugly

Tina Rathje, Center for Rusmiddelbehandling København

-
- Børn udvikler sig i **SAMSPIL** med deres primære omsorgspersoner

-
- Misbruget **FORSTYRRER** samspillet og hæmmer barnets udvikling

- Forældrenes primære opgave er at **SPEJLE** og **REGULERE** barnet, så barnet lærer at:

- Mærke sig selv
- Identificere følelser
- Mærke egne behov
- Regulere arousal, stress og angst
- Verden er et dejligt og trygt sted

Forældrenes vigtigste opgave

Hvis forælderen ikke er i stand til at regulere sig selv, kan han/hun ikke støtte barnet med at regulere sig.

Forælderen bliver pga. misbrug paradoksalt nok selv kilde til, at barnet oplever stress, angst og ubehag.

Udviklingstraumer

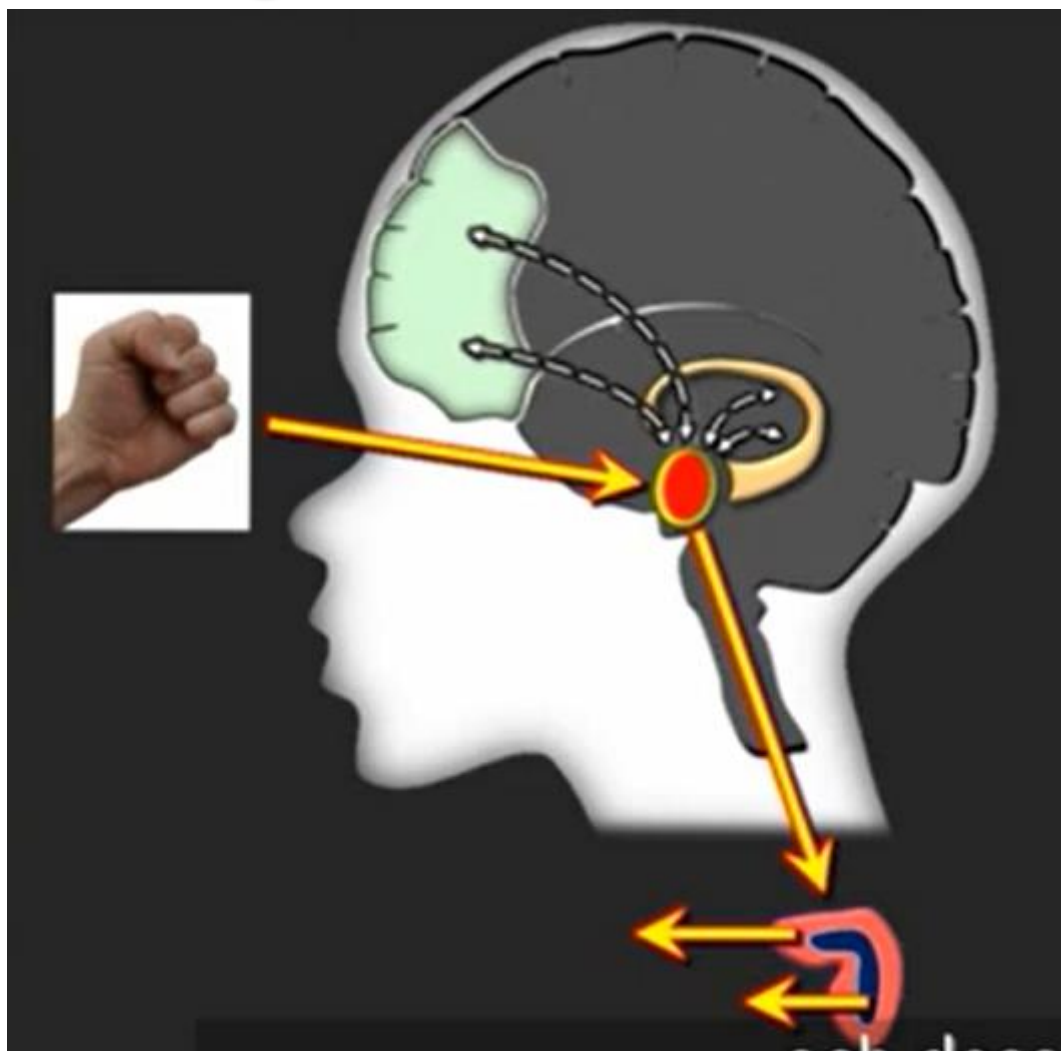
Dobbelt negativt:

Angst, ubehag og
trusler pga.
forælders
rusmiddelproblem →

Hyper sensitivt
alarmsystem

+

Underudviklet
reguleringssystem. Får
ikke hjælp til at
regulere sig. Bliver
overladt til selv at
regulere stress og
angst

<https://www.youtube.com/watch?v=xyxzSKQB6Ks>

Tina Rathje, Center for Rusmiddelbehandling København

Tegn hos børn

Ofte er der slet ingen tegn, men...

- Nogle børn vender det indad:

Virker stille, triste, angste eller anspændte, kontrollerede, overtilpassede, har lavt selvværd og tager alt for stort ansvar, isolerer sig, ingen fritidsinteresser, virker indesluttede

- Andre vender det udad:

Kommer i mange konflikter, slås, har koncentrationsbesvær og har svært ved at regulere deres følelser. Viser voldsom aggressivitet og raseriudbrud, voldsomt kede af det etc.

- Tydelige tegn:

Virker forsømt og usøigneret, ingen madpakke, ikke lavet lektier, kommer for sent, er ofte syg eller har højt fravær. Blå mærker, selvskade, ofte syg, spise- eller søvnproblemer, hoved- el mavepine.

- Mere usynlige tegn

Symptomer på angst, skolevægring, depression, tristhed, spiseforstyrrelser, ADHD, udviklingsforstyrrelser mm.

N.B. Mistrivsel kan dog også være tegn på *andre* vanskeligheder os barnet/familien

13:06-14:00

Hvad sker der når mor og far har et misbrug af stoffer og/eller alkohol?

Karakteristika	Konsekvenser for barnet
Forælderenes behov frem for barnets →	Stress og angst. Svært ved at mærke egne behov og regulere egne følelser → Risiko for selv at udvikle psykiske lidelser, misbrug mm.
Uforudsigelighed →	Altid på vagt. Føle sig forkert. Søge at tilpasse sig
Benægtelse af misbruget →	Virkelighed fordrejes, følelser og oplevelser bekræftes ikke
Familien isolerer sig →	Ensomhed og svært ved det sociale
Tabu og tavshed →	Hemmeligheder. Ingen må vide noget. Hvad er sandt?
Skyld og skam →	Det er <u>min</u> skyld, jeg er ikke god nok. Hvis bare jeg var mere...
Rolleombytning →	Det voksne barn. Behov for kontrol: Risiko for udvikling af angst, depression, selvskade, spiseforstyrrelser, ADHD, svært ved relationer mm.

Øvelse 2 og 2

- Fortæl din sidemakker om en gang, hvor du var bekymret for et barn pga. en forælders eller bonusforælders forbrug af alkohol eller stoffer
- Hvad gjorde dig bekymret?
- Hvad gjorde du?
- Byt hvis der er tid

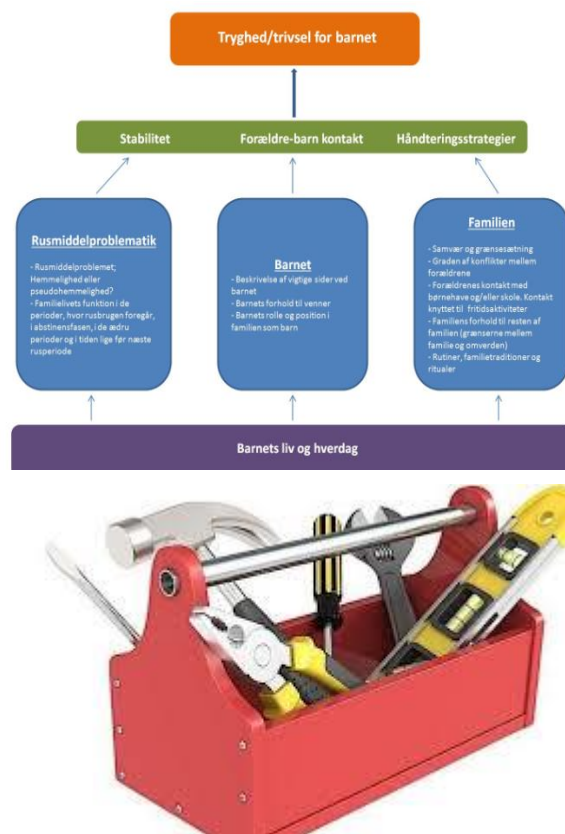
Værktøjskasse til børnefokus

Sundhedsstyrelsen

METODER I FAMILIEORIENTET
ALKOHOLBEHANDLING
– om at inddrage partner og børn

2009

GOD/RIMELIG GOD	MINDRE GOD	RINGE/SVÆR
ALKOHOLPROBLEMATIKKEN		
Alkoholproblemet er periodisk eller konstant, men med en vis kontrol	Alkoholproblemet er periodisk eller konstant med begyndende tab af kontrol eller ringe kontrol	Alkoholproblemet er periodisk eller konstant med ringe eller ingen kontrol
Intet forbrug af andre rusmidler	Evt. forbrug af andre rusmidler	Evt. forbrug af andre rusmidler
Det private netværk er intakt og fungerer som en ressource	Det private netværk er svagt eller ustabil	Det private netværk er svært påvirket af misbruget, er under opløsning eller er brudt sammen
Afklaret beskæftigelses-/forsørgelsesgrundlag	Tilknytningen til arbejdsmarked og uddannelsessystem er konfliktfyldt, ustabil eller manglende	Ingen eller ustabil beskæftigelse Oftede økonomiske problemer
Ingen eller begyndende helbredsproblemer	Lettere fysiske og/eller psykiske problemer	Fysiske og/eller psykiske problemer
Alkoholproblemet har kun i begrænset grad påvirket hverdagslivet i familien:	Alkoholproblemet har i nogen grad påvirket hverdagslivet i familien:	Alkoholproblemet har i sværere grad påvirket hverdagslivet i familien:
• Ingen rolleombytning • Ingen eller få konflikter • Ritualer og rutiner opretholdt • Forudsigelighed	• Ingen eller nogen rolleombytning • Et højt konfliktniveau • Få eller nogle konflikter • Ritualer og rutiner forstyrret • Forudsigeligheden er påvirket	• Tydelig rolleombytning • Et højt konfliktniveau • Ritualer og rutiner ikke opretholdt • Uforudsigelighed
	Oftede vold, kriminalitet	Oftede vold, kriminalitet
	Enkelte sociale arrangementer/samværsituationer i hjemmet koncentreret om alkohol	Oftede mange sociale arrangementer/samværsituationer i hjemmet koncentreret om alkohol

Vigtigt at møde forælderen med:

- Alle forældre vil det bedste for deres børn!
- Ingen forældre ønsker at skade deres børn!
- Omsorgsfuld, anerkendende og respektfuld tilgang
- Alliér dig med forælderenes kærlighed til og naturlige bekymring for barnet
- Pres ikke – timing, tillid og fingerspitzgefühl
- Tydelighed og transparens skaber tryghed

Ambivalens

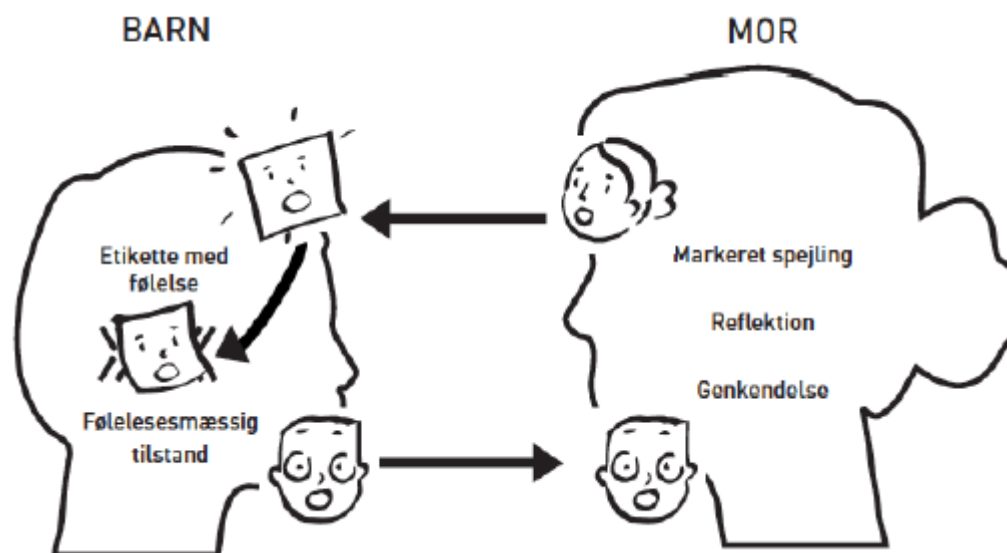

**Misbrugets negative konsekvenser
for børn, familie og mig selv**

Misbrugets positive funktion:
Stofferne hjælper mig til at håndtere
følelser, få ro på, klare mit liv
Jeg kan ikke klare det uden!!!

Mentalisering

Eksternalisering

Undtagelser fra problemet

Hvordan kan vi hjælpe børn og unge, der vokser op i et hjem med misbrug?

1. Den bedste måde at hjælpe børnene på, er at hjælpe forældrene til at blive de forældre, de gerne vil være!
2. Undersøg om/sørg for at der er kompenserende voksne i børnenes liv
3. Hvis børnene ikke kan vente på at forældrene, eller kompenserende voksne, kommer på banen ... så hjælp børnene nu!

Spørgsmål?

Tak for i dag 😊

